

VAN DE REDACTIE EN HET BESTUUR

Het nieuwe jaar is alweer enige maanden oud, wat betekent dat een aantal Korczak-activiteiten heeft plaatsgevonden. In dit bulletin doen we uitgebreid verslag van de donateurs- en ontmoetingsdag 2010, inspirerend (en confronterend!) ingeleid door Arie de Bruin, die ons voorhoudt: *Kinderen zijn al burgers!* Bijzonder aan deze dag was het feit dat een aantal workshops werd geleid door kinderen. Ook hiervan vindt u korte impressies in het bulletin. Op deze dag werd verder aandacht besteed aan de nieuw uitgekomen vertaling van Korczaks *Hoe houd je van een kind* door René Görtzen. Onder 'nieuwe publicaties' vindt u een korte samenvatting van de lezing van Joop Berding, waarin hij dit prachtige boek koppelde aan actuele thema's. Naast wat korte mededelingen verder een verslag van de studiedag van de Korczak-Ghana werkgroep en aandacht voor het Nederlandse Nash Dom Zomerkamp. We beginnen dit bulletin met aandacht voor werk en leven van Janusz Korczak. Dit keer in de vorm van een tekst van Karel Eijkman, gebaseerd op *Hoe houd je van een kind*.

Wij wensen eenieder weer veel leesplezier!
Mocht u willen reageren op de artikelen of wilt u een bijdrage leveren aan dit bulletin, schroom dan niet en laat een berichtje achter op info@korczak.nl.

Bezoek ook onze website www.korczak.nl voor uitgebreide informatie over leven en werk van Janusz Korczak en over de activiteiten van de Korczakstichting.

UIT HET WERK VAN KORCZAK

Tekst van Karel Eijkman, gebaseerd op *Hoe houd je van een kind* van Janusz Korczak

*Zalig de barmhartigen want
hun zal barmhartigheid geschieden
of
Gelukkig wie zich aansluiten bij de zwakken
want zij zijn niet alleen*

(Mattheus 5:7)

Henrijk en dokter Korczak

Belachelijk gewoon!

Henrijk was echt kwaad en verontwaardigd, zeg maar razend. Maar niemand nam dat serieus, want niemand nam hém serieus. Hij was vaak kwaad en verontwaardigd omdat hij de pest in had en dan zeiden ze dat hij niet zo kwaad en verontwaardigd moest zijn en daar had hij dan weer nóg meer de pest over in.

Dit keer was het begonnen om kastanjes, stomme kastanjes. Ze hadden allemaal kastanjes in het Weeshuis voor hun eigen soort knikkerspel. En Henrijk had verloren, niet van die ribbelige kastanjes, maar juist die gladde glimmende die zo goed in de hand liggen. Hij had nog even geprobeerd ze terug te krijgen door te schreeuwen en te krijsen dat er vals was gespeeld, maar ze lachten hem alleen maar uit.

Daarom, alleen daarom was het vechten geworden. Henrijk had gewoon een stel kastanjes van een ander meisje afgepakt. Ja, hoe moest hij er anders aan komen? Zij had er toch zat? En hij had niks. Toen waren ze, allemaal samen tegen hem alleen, gaan roepen dat ze het voor de rechtbank zouden brengen. Dus was hij er maar op gaan timmeren, die rechtbank was nergens voor nodig. Hij kreeg liever een draai om zijn oren van de leiding of een schop tegen zijn schenen van de kinderen dan dat hij voor de zoveelste keer voor de kinderrechtbank moest komen. Henrijk zat in het weeshuis Dom Sierot van Janusz Korczak, bijgenaamd de oude dokter, in het getto van Warschau. Die Korczak scheen heel bekend te zijn, hij was op de radio geweest en hij schreef boeken, maar dat interesseerde Henrijk niet zo. Hij vond het maar een rare man, die kale. Die oude dokter had bedacht dat er een rechtbank moest komen waarbij kinderen zelf de rechters mochten zijn, wie verzint zo iets nou? Dat kon toch niets worden?

Henrijk was al zo vaak veroordeeld: voor schelden, voor niet tafeldekken, voor vechten, voor een ruit ingooien, dat hij de boetes niet meer bijhield. Tien stuivers voor dit, twintig stuivers voor dat en ga zo maar door. Als dokter Korczak zijn norske gezicht dan zag, zei hij altijd: 'maar jongen als je het er niet mee eens bent dan kan je toch vragen of ze het overdoen, je kan toch in hoger beroep gaan?' Maar daar begon Henrijk niet aan. Degenen die hem hadden aangegeven, zou hij nog wel krijgen. Dat regelde hij op zijn eigen manier en meestal kwam hij dan zo weer opnieuw bij de rechtbank terecht. Op een nacht lag Henrijk te huilen op de slaapzaal. Hij had honger omdat het rantsoen eten de laatste tijd steeds minder werd en bovendien was hij kwaad op zijn ouders. Hij zat al een paar jaar hier in het weeshuis. Op een gegeven dag hadden de Duitsers zijn vader en moeder meegenomen. Ze moesten naar een kamp ergens in Polen om te gaan werken. Dat gebeurde wel vaker. Maar zijn ouders hadden nooit meer van zich laten horen, geen brief, niks. Ze hadden hem in

de steek gelaten. Van alle dingen waar hij zich kwaad over maakte zat dit hem nog het meeste dwars.

'Als je huult moet je het zachtjes doen, anders maak je de anderen wakker,' hoorde hij opeens. Dokter Korczak zat op de rand van zijn bed. Hij nam hem mee naar zijn kamer.

'Je weet dat ik van je hou,' zie hij. 'Maar ik kan niet alles goedvinden. Ik kan natuurlijk wel zeggen: ik verbied iedereen het spelen met kastanjes, punt uit. Dan ben ik van alles af. Maar dan kan jij je helemaal niet meer opwinden en dat is ook niet goed. Hoe moet het met je Henrijk? Ik heb je nog nooit zien lachen, niet eens zien glimlachen. Je bent driftig. Best, sla er maar op, maar niet te hard en niet meer dan één keer per dag. Het gaat heus al beter met je. Ik ben niet boos op je.'

Henrijk bleef huilen toen de dokter hem weer naar bed bracht. Die wilde hem nog een nachtzoen geven, maar dat sloeg Henrijk af. Nergens voor nodig. Hij sliep al.

Het ging op den duur inderdaad beter met Henrijk al had hij dan nog wel een paar ruitjes ingegooid, waarvoor hij op zijn kop had gekregen. Maar ze hadden op het weeshuis de Dag van de Aanmoediging ingesteld. Dat had de dokter zo bedacht. Wie het meeste aantal boetes had gekregen mocht op die dag de rechter zijn. Henrijk was ruimschoots eerste en hij vervulde zijn taak uitstekend.

Op een ochtend vroeg had hij namelijk gezien hoe dokter Korczak stiekem, toen niemand het zag, van de trapleuning was gegleden. Dat mocht helemaal niet, want het was heel gevaarlijk. De dokter had het streng verboden en nu deed hij het zelf. Daarom had Henrijk dokter Korczak voor de rechtbank van de kinderen gesleept. Omdat hij alles eerlijk toegaf, kreeg hij maar een boete van vijf stuivers. Dat had van Henrijk wel wat meer mogen zijn.

Een paar maanden later riep dokter Janusz Korczak alle kinderen bijeen. De Duitsers, vertelde hij, hadden het bevel gegeven om het weeshuis te ontruimen. De volgende dag zouden ze allemaal in de trein naar een kamp gebracht worden, een soort kinderkolonie waar genoeg eten voor ze was. Dat hadden de Duitsers tenminste gezegd. Maar ze moesten zich geen zorgen maken, had Korczak gezegd, want hij zou met ze meegaan. Waar zij heen zouden gaan, zou hij gaan.

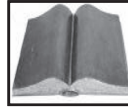
Die nacht kon Henrijk niet slapen. Net als de andere kinderen vertrouwde hij het helemaal niet. Hij had genoeg gezien en gehoord om heel goed te weten dat de Duitse nazi's onmenselijke waren. Ze hoefden hem niets wijs te maken.

Henrijk sloop zijn bed uit naar de kamer van de dokter. Hij deed de deur voorzichtig op een kier open. Daar zag hij hem zitten aan zijn bureau. Hij mompelde wat voor zich uit, het klonk ook als zingen, of bidden, of was het huilen? Henrijk kon daar niet achter komen. In ieder geval ging hij maar weer terug naar de slaapzaal. Waar hij zou gaan zou de dokter ook gaan. Die hoefde helemaal niet mee te gaan van de moffen, iemand als hij had gemakkelijk vrijstelling kunnen krijgen, maar hij ging toch. Dan kon het nooit zo erg zijn. Korczak had nooit van zijn leven gelogen, wist hij. Hij vertrouwde die man.

Dit verhaal is gebaseerd op het boek *Hoe houd je van een kind* van Janusz Korczak, die in augustus 1942 met de kinderen van het weeshuis is meegegaan naar de gaskamers van Treblinka.

Uit: Omgekeerde gelukwensen: verhalen vooraf bij

zaligsprekingen, door Karel Deurloo en Karel Eykman. Dit is een boekje voor de jeugd van 11 jaar en ouder, hun ouders en leerkrachten, waarin 'zaligsprekingen' worden verduidelijkt met een hedendaags verhaal. Pocketboek, Uitgeverij Ten Have/Baarn. 1991. ISBN 90-259-4474-4

KLEINE REVUE

Kleine Revue: lezers aan het woord

Vanaf het komende nummer wordt er in het Janusz Korczak Bulletin een vaste rubriek opgenomen, die vernoemd is naar het beroemde kindertijdschrift: Kleine Revue. Aan een aantal lezers, of het nu om medewerkers, leden, donateurs of sympathisanten van de Stichting gaat, zal worden gevraagd een paar vragen te beantwoorden. Uiteraard staat daarbij het werk van Korczak centraal, wat men van hem geleerd heeft en hoe dit vertaald wordt naar de omgang met kinderen. Het is de bedoeling van de redactie dat de beantwoording van de vragen in de geest van Korczaks kinderkrant persoonlijke bijdragen oplevert, zonder opsmuk of volzinnen. De blik op kinderen, aldus Korczak, zou meer gevuld moeten zijn met zelfvertrouwen en vanuit het eigen perspectief opgebouwd. Korczaks hoofdwerk *Hoe houd je van een kind* eindigt niet voor niets met de woorden dat de bezieling in laatste instantie uit jezelf dient te komen. Korczak bezielt, dat is zeker, maar hoe heeft de lezer van zijn werk dit innerlijk verwerkt, wat is daarvan zichtbaar en voor met name kinderen merkbaar? Daarover wil deze nieuwe rubriek enige opheldering geven.

ACTIVITEITEN JKS

Verslag Donateurs- en Ontmoetingsdag 2010

De jaarlijkse dag voor donateurs en andere belangstellenden was op 10 april in Amersfoort. We waren te

opening door dagvoorzitter Lodewijk Galenkamp

gast bij de basisschool de Vuurvogel, een bijzonder mooie locatie. Het was een prachtige, inspirerende dag met tegen de 50 belangstellenden. ‘Vaste’ bezoekers maar ook nieuwe! De dag begon met een boeiende inleiding door Arie de Bruin, bestuurslid van de stichting over het thema *Kinderen zijn al burger*:

“Opvoeder, de maatschappij heeft jou een kleine wildebras gegeven, die je moet temmen, netjes moet opvoeden, plooibaar moet maken – en wacht. De staat wacht, de kerk en de toekomstige broodheer wachten, Zij stellen eisen en kijken oplettend toe. De staat eist staatsgerichte vaderlandsliefde, de kerk een onwrikbaar geloof, de werkgever eerlijkheid en allen verlang middelmatigheid en onderdanigheid. Een kind dat te sterk is wordt gebroken, een kind dat zich verzet wordt soms omgekocht, de weg van een kind dat arm is wordt altijd versperd. Door wie? Door niemand, door het leven....”

(uit: J. Korczak, Hoe houd je van een kind)

Burgerschapsvorming is een hot item, het is zelfs een verplicht onderdeel van het curriculum geworden. De onderwijsinspectie controleert of de school hier voldoende aan doet... Nog niet zo lang geleden werd er zelfs een Islamitische basisschool gestraft omdat er te weinig werd gedaan aan “burgerschapsvorming”. Je bent als kind in de ogen van de wetgever blijkbaar nog geen burger, je moet er nog toe gevormd worden! Voorlopig hoeven we je nog niet echt serieus te nemen, we gaan je eerst vormen... tot burger! En tot die tijd bepalen wij volwassenen hier de regels.... En wij gaan je opvoeden hoe je je als burger in onze samenleving moet gedragen. En de staat wacht... de economie wacht, de politiek wacht....

Ja, soms heb ik wel de indruk dat “burgerschapsvorming” op deze manier wordt ingevuld: wij gaan je leren wat je nodig hebt voor later: kennis, vaardigheden en attitude... we gaan je niet ontwikkelen, maar inwikkelen in het format van onze samenleving.... In mijn ogen slaan we in dat geval de plank behoorlijk mis. Misschien kunnen we ook in dit opzicht wel iets leren van Korczak.

Directeur Lettie Kuijvenhoven stelde heel gastvrij haar school open

Vanaf het moment dat een kind geboren is, is het burger van dit land. Het wordt nog op dezelfde dag ingeschreven bij de burgerlijke stand. Je hoeft hem dus niet meer te vormen tot burger...

Inderdaad: Kinderen zijn al mens, zij hoeven geen mens te worden. En je hoeft niet te wachten tot dat vermaledijde “LATER”, voor je een keer serieus genomen gaat worden.

In het weeshuis liet Korczak zien hoe je dat doet: kinderen als burgers serieus nemen. Een democratische samenleving waar regels en wetten zijn, regels en wetten die je ook samen kunt vaststellen, waar een rechtbank is, waar een vrije pers is, waar je zo nu en dan behoorlijk op je bek kunt gaan, waar je allemaal je verantwoordelijkheid moet nemen, waar je het ook wel eens mis gaat...

Burgerschapsvorming is niet iets voor later, maar het heeft alles te maken met één van de fundamentele rechten van het kind: “Het recht op de dag van vandaag”

Vandaag ben je burger, vandaag word je serieus genomen, vandaag wordt ook van jou een bijdrage aan onze gemeenschap gevraagd... vandaag heb jij rechten... en plichten.

En als kinderen dit in hun eigen gemeenschap (de school, het gezin of de kinderopvang) iedere dag kunnen ervaren, zullen zij ook later als volwaardig burger functioneren.

Na deze inleiding volgde een lezing door Karin van Leeuwen, zakelijk leider van **Het Huis van Bourgondië**, een productiehuis voor theater en performance in Maastricht. Een onderzoeks- en ontwikkelingsplek waar beginnend theatermakers de kans krijgen om binnen een professionele context hun artistieke ideeën te ontwikkelen. In het Huis van Bourgondië kunnen ook kinderen en jongeren samen theater maken. Door samen theater te maken kunnen zij ook veel leren over hoe je in een groep leeft en op een menswaardige manier met elkaar om gaat. Het is indirect een bijzondere manier van burgerschapsvorming.

Na de inleidende verhalen volgende twee workshoprondes, onderbroken door een zalige lunch. Tevens werd de nieuwe vertaling door René Görtzen van

René Görtzen en Joop Berding bij presentatie “Hoe houd je van een kind”

deel 1 van Hoe houd je van een kind, 'Het kind in het gezin' gepresenteerd. Zie uitgebreid verslag bij nieuwe publicaties.

Hieronder enkele impressies van de workshops. Extra bijzonder was het feit dat 2 van de workshops geleid werden door leerlingen van de Vuurvogel zelf!

Actieve participatie in theater door Karin van Leeuwen

Charlotte Visch: In de ochtend volgde ik de theaterworkshop, die meteen luidruchtig begon. Even een paar oefeningen met bewegen en gekke geluiden maken, waardoor de vrolijke stemming er meteen in zat. Daarna meedoen met het 'inspringtheater'. De setting (slagerswinkel, dierentuin) werd gegeven door Karin. Verder alleen de aanwijzing "er is iets met de slager" en "de pinguïns doen vreemd". Doordat iedereen spontaan in kon springen in het toneeltje ontstond er een wonderlijk en interactief theaterstuk. Sommige deelnemers hadden wat meer tijd nodig om er 'in 'te komen, maar uiteindelijk was iedereen deel van het toneel geworden. Een ontzettend leuke en inspirerende workshop waarmee je direct samen met kinderen aan de slag kunt: thuis, op school of op een feestje.

Hans Notten: Bij afwezigheid door ziekte van Casper Vandeputte heeft Karin van Leeuwen op een rustige, sublieme manier deze workshop samen met de deelnemers ingevuld. Karin wist een sfeer te scheppen die voor mij en de andere deelnemers ruimte bood om op een creatieve en spontane manier theater te maken. Mijn rol als 'slager' zal mij lang blijven heugen. Ook de scènes in het park en de dierentuin waren toppers. Respect en met name jezelf kunnen zijn, elementen die bij Korczak hoog in het vaandel staan, kwamen exclusief naar voren. Van toeschouwer in het theater naar speler, wie had dat gedacht? De jaarlijkse ontmoetingsdag van de Janusz Korczak Stichting zorgt hiervoor.

Kinderkrant

Anouk Brink: In de ochtend volgde ik de workshop over het maken van een krant met leerlingen van de basisschool. Tijmen en Lillian, twee enthousiaste leerlingen van de Vuurvogel presenteerden zelf deze workshop, bijgestaan door journaliste en Pabo stu-

zelf aan het werk

dente Femke Oosterom, die ook deze workshops al jaren zelf met de kinderen op school doet. Na een korte uitleg over het schrijven van echte krantenartikelen – wil je een recensie schrijven, of gewoon een verslag, of wil je iemand interviewen – zijn we met elkaar de wijk Vathorst ingegaan en hebben daar onder andere De Kamers = een cultureel centrum en de kinderboerderij bezocht. De leerlingen gaven ook hier goede uitleg over de locaties waar we waren. Wij –de deelnemers- moesten goed opletten want weer terug op school konden we zelf aan de slag. We maakten in groepjes een artikel wat later als muurkrant aan de rest van de deelnemers is geshowd. Al met al een hele creatieve en bijzonder leuke workshop!

Burgerschapsvorming Jan de Bas

In de workshop over burgerschapsvorming van Jan de Bas hebben we gediscussieerd over het begrip 'burgerschap', waarvan al gauw blijkt dat het voor iedereen toch net iets anders betekent. Achterliggende vragen waren: 'Wat is een burger?', 'Wat is burgerschap?' en 'Wat is burgerschapsvorming?'. Naar aanleiding van de definiëring van burgerschapsvorming als 'het tot een burger maken van een kind met het doel het optimaal in de samenleving te laten participeren' ontstond vervolgens een interessante discussie over hoe deze definitie zich verhoudt tot het door Arie de Bruin vertolkte 'Kinderen zijn al burgers'. Afsluitend is aan de hand van Jans boek 'Burgerschapsvorming, Jong gedaan oud geleerd' besproken hoe bijvoorbeeld scholen (maar ook organisaties voor kinderopvang) burgerschapsvorming een plek kunnen geven in de organisatie het pedagogisch klimaat.

Workshop met De Bakkerij

Joop Berding: Twee enthousiaste dames van De Bakkerij, Dieneke van Dijken en Mirjam van der Laan, hielden een presentatie over de activiteiten van deze stichting voor het bevorderen van kinderteilname. Zo zijn er het portiek-café, het bureau buurtreizen, de huiskamer en de portiekportiers. Het idee is steeds om de positieve krachten in wijk en met name die bij kinderen te stimuleren en zo verbeteringen in het leefklimaat tot stand te brengen. In de workshop bespraken we een concrete casus: kinderen hebben een slecht imago in de wijk, het spreekuur van de woning-

leren knopen bij zeilworkshop

corporatie wordt slecht bezocht en er is veel anonimiteit in de wijk, mensen leven 'achter de voordeur'. Vraag aan ons was: hoe zou een project eruit kunnen zien om deze problemen op te lossen? In vier groepjes bespraken we tal van ideeën, bijvoorbeeld een buurtvergadering voor en door kinderen, het inventariseren van nare plekken in de wijk en het interviewen van wijkbewoners. Belangrijk punt was dat we kinderen niet verantwoordelijk stellen voor de problemen van de volwassenen. De Bakkerij zelf had deze casus in Utrecht Overvecht aangepakt door een mobiel 'café' te laten bedenken door de kinderen. Dit werd op een centrale plek neergezet en de kinderen schenken koffie en thee. Zo kwam het gesprek in de buurt op gang en kon de woningbeheerder ook aanschuiven. Een origineel idee dat goed uitpakte en kinderen en volwassenen tot hun recht laat komen. www.debakkerij.org.

Zeilen door Thijmen Broekman en Koen Kleingeld

Hans Notten: Wat heb ik genoten van die workshop!!! Jong geleerd oud gedaan, twee leerlingen van de basisschool als workshopleiders. Zij deden het fantastisch, géén plankenkoorts te bespeuren. Geef kinderen de ruimte en verantwoordelijkheid en ze vullen die perfect in, aldus Korczak. Over zeilen wist ik heel weinig, maar dat is nu veranderd. De boot te water laten met champagne, ook dat was voor mij een primeur om bij aanwezig te zijn. Geweldig dat de ouders van de workshopleiders ook deelnamen aan de workshop. In de nagesprekjes met de ouders bleek ook, dat zij heel trots waren op de rol van hun kinderen als workshopleiders.

Charlotte Visch: De zeilworkshop werd verzorgd door twee superkanjers: twee leerlingen van de Vuurvogel. Met een gelikte powerpointpresentatie en een goede samenwerking werd ons geleerd hoe de onderdelen van een zeilboot heten. De jongens hielden geen saaie lezing, maar betrokken ons als publiek er steeds bij. En er waren zelfs twee heuse zeilboten in de ruimte, waardoor het allemaal nog levendiger werd. Via een demonstratie en voorbeelden op het scherm leerden we een aantal scheepsknopen. Daarvoor kregen we allemaal een stuk touw. Weet je overigens dat touwen aan boord geen touwen heten, maar lijnen? Na deze

zeilworkshop

les mochten we met z'n allen naar buiten om één van de boten te water te laten. Na een ontroerende toespraak van de directrice van De Vuurvogel en het dopen van de boot met kinderchampagne mocht één van de deelnemers echt in de boot een stukje varen. De kinderen hadden de workshopdeelnemers gewaarschuwd om droge kleren mee te nemen... De boot helde gevaarlijk naar één kant, maar toch kwam zijn weer droog aan de kant.

De dag werd afgesloten met een speciale oproep. Op 3 juni a.s. gaan zeven leerlingen van de Vuurvogel de Alp d'Huez opfietsen voor het goede doel: het Wilhelmina Kankerfonds. Een enorme uitdaging die U kunt sponsoren! Kijk op www.teamvuurvogel.nl

Nederlands Nash Dom kamp 2010 (nash dom= ons huis)

Al zomers lang organiseert de Russische en Nederlandse Janusz Korczak stichting het Nash Dom zomerkamp. Een zomerkamp voor kinderen en jongeren met en zonder visuele beperking. Kortom een echt integratiekamp. Al die jaren zijn er vanuit Nederland deelnemers en begeleiders naar Rusland gereisd om aan het kamp deel te nemen. Vorig jaar heeft de Janusz Korczak Stichting voor het eerste een Nash Dom kamp in Nederland georganiseerd. Volgens dezelfde formule. Dit was zo'n groot succes dat we hebben besloten deze kampen voort te zetten. (Het Nederlands-Russische kamp vindt ook nog steeds voortgang). Het zomerkamp Nash Dom is vernoemd naar één van de weeshuizen in Warschau waar Janusz Korczak voor en tijdens de tweede wereldoorlog leiding aan gaf. De ideeën van Janusz Korczak over actieve participatie, gelijkwaardigheid en het vertrouwen in het kunnen van het kind, zijn ook in het kamp terug te vinden. Een ongedwongen sfeer waar ieder de ruimte krijgt zich te ontplooiën en iets te doen met zijn/haar kwaliteiten in de verschillende activiteiten. Het samen zingen, samen met weinig middelen iets moois neerzetten en tijd nemen om met elkaar te praten en van elkaar te leren kenmerkt het kamp. Zoals gezegd, het kamp is bedoeld voor kinderen met diverse achtergronden (kinderen met een lichamelijk beperking, kinderen uit asielzoekers centra, kinderen uit zwak-maatschappelijke gezinnen en kinderen uit reguliere gezinnen, etc).

Het kamp zal gehouden worden van 31 juli tot en met 7 augustus in de omgeving van Vaassen. Er is plaats voor 45 kinderen in de leeftijd 6- 14 jaar..

De kosten zijn nog niet helemaal bekend, maar dit zal rond de 175,- euro zijn voor de hele week. Dit is natuurlijk inclusief eten & drinken, alle activiteiten gedurende de week, overnachtingen etc. Voor ouders die het bedrag niet kunnen betalen zoeken we een andere oplossing.

Wilt u meer weten over het kamp?

Kijk dan op www.korczak.nl.

Geslaagde studiedag van de Korczak-Ghana werkgroep

In de vorige Korczak Bulletins vertelden we u al uitgebreid over ons nieuwe samenwerkingsproject met de CPWYD (Community Project for Women and Youth Development.) in Noord-Ghana.

Omdat jongeren na hun studie meer en meer geïnteresseerd zijn om een korte of langere periode als vrijwilliger te gaan werken in een ontwikkelingsland organiseerde we op 10 januari voor HBO studenten, samen met vrijwilligers met ervaring, een informatiedag in het Centrum voor Mondiale Vorming te Haarlem. Ondanks zware sneeuwval en gladde wegen gaf een verrassend grote groep jongeren acte de presence. Doel van deze dag: Wat houdt het CPWYD-project in en wat staat je als vrijwilliger te wachten? Hoe bereidt je je voor op cultuur -en mentaliteitsverschillen? Waar liggen jou sterke punten en passie? Welke psychologische valkuilen liggen op de loer? Maar ook: Hoe kunnen we Korczaks ideeën vertalen naar het werk met jongeren in de kleine communities in Ghana? (Naar hun luisteren, verantwoordelijkheid geven, initiatieven aanmoedigen, op zoek gaan naar ieders competentie etc. etc). Rondom al deze relevante thema's hebben we workshops aangeboden, Zo noemen we: Samenwerking met scholen en de vrijwilligers uit de communities die naschoolse activiteiten begeleiden; interculturele communicatie; oplossingsgericht werken. Vrijwilligers die 1 of meerdere keren in het CPYWD-project gewerkt hadden, vertelden over hun persoonlijke ervaringen. Er waren levendige plenaire discussies over prikkelende stellingen die te maken hadden met opvattingen die ieder persoonlijk heeft over ontwikkelingshulp cq samenwerking. Kortom een buitengewoon geslaagde dag waar de Ghana-werkgroep met grote tevredenheid op kan terug zien.

Namens de werkgroep, Maartje Bos

'Anthropology of Children Working Group'

De Korczak Stichting sluit zich aan bij deze boeiende werkgroep die onder leiding staat van Dr. Sandra Evers, verbonden aan de afdeling sociale en culturele antropologie van de faculteit Sociale Wetenschappen van de VU in Amsterdam.

Waar staat deze werkgroep voor?

De motivatie om deze werkgroep, die bestaat uit wetenschappers en mensen uit het veld, op te richten, was het besef dat aan de stem van kinderen in de samenleving werd voorbij gegaan.

Tevens raakte men doordrongen van het feit dat kinderen door de sociale en culturele situatie waarin ze leven gesocialiseerd worden, maar dat ze tegelijkertijd 'constructors, zijn van die sociale omgeving en de cultuur waarin ze zich bevinden zelf interpreteren.

Wat zijn de doelstellingen van deze werkgroep?

Ze stimuleert theorievorming binnen kinderstudies die het accent leggen op de antropologie van het kind. Ze stelt methodologieën binnen die studies ter discussie of draagt betere aan die ethisch verantwoord zijn. De werkgroep inspireert interdisciplinair onderzoek en moedigt samenwerking en dialoog aan tussen wetenschappers en praktijkmensen, bv door gezamenlijke projecten, publicaties en conferenties met Nederlandse en internationale partners.

De werkgroep komt elke maand rondom een bepaald thema bijeen. Tijdens de eerste kennismaking op 15 februari j.l. heeft onze Korczak Stichting een korte presentatie gegeven met voorbeelden uit onze reeks activiteiten.

Met name was er grote interesse bij de deelnemers voor onze Internationale Nash Dom kampen omdat daar de kinderen met zeer verschillende achtergronden elkaar ontmoeten en van elkaar leren.

WWW.KORCZAK.NL voor veel informatie over Korczak. Kijk onder **actueel** om alle recente berichten te lezen. Hier plaatsen wij ook graag uw bijdragen. Mail deze naar Joop Berding (jwa.berding@wanadoo.nl).

NIEUWE PUBLICATIES

Brochure Kinderopvang verschenen!!

Korczak is sinds enkele jaren een bekende voor veel werkenden in de kinderopvang en de buitenschoolse opvang (bso). Aan die bekendheid wil de Korczak Stichting in 2010 nog een

flinke 'swing' geven door middel van een beknopte maar wel full-colour brochure (8 pp) speciaal voor de kinderopvang. Pedagogisch medewerk(st)ers in de kinderopvang/bso hebben dan nog makkelijker toegang tot het denken en de manier van werken van Korczak. De vijf bekende kernbegrippen uit *In de ban van het kind* staan ook hierin centraal. Als u belangstelling heeft voor deze brochure laat het ons weten via een email aan de Korczak Stichting. De brochure kost 2,50 euro per stuk, inclusief verzendkosten; bij afname van 20 exemplaren of meer betaalt u 1,50 euro per stuk inclusief verzendkosten.

OPROEP: voor Nederlandse Nash Dom Zomerkamp

Dit jaar organiseert de Korczak Stichting voor de tweede keer een zomerkamp voor kinderen in Nederland. We nodigen kinderen in de basisschoolleeftijd uit om deel te nemen. Het kamp wordt gehouden van 31 juli - 7 aug 2010 in de omgeving van Vaassen. Evenals de Nash Dom kampen in Rusland is het een integratie kamp voor kinderen met zeer uitéénlopende achtergronden (visuele beperking, kinderen uit de stad en dorp, diverse culturen e.d.)

Lezers van ons Bulletin vragen we kinderen, (eigen kinderen, kleinkinderen, kinderen van burens of kennissen) enthousiast te maken voor dit unieke Korczak kamp. (inlichtingen bij: Zosia Skubisz: 06-41323857 of 033- 4650252; e-mail: janenzos@versatel.nl)

Hoe houd je van een kind

In de reeks Korczakiana, die verschijnt bij uitgeverij SWP te Amsterdam, is als deel 6 Korczaks meeste bekende werk *Hoe houd je van een kind* opgenomen. Het boek bestaat uit meerdere delen, waarvan in april j.l. deel 1 is verschenen met als subtitel: Het kind in het gezin. Dit deel omvat een volledig herziene vertaling en tal van toelichtende annotaties van de hand van René Görtzen. Het begint met een uitvoerige schets van Korczaks verblijf in Galicië tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-18). In die tijd schreef Korczak, terwijl hij dienst deed als militair-arts in het Russische leger, zijn hoofdwerk *Hoe houd je van een kind*. Görtzen sluit zijn vertaling af met een epiloog over Korczaks kinderkrant *De Kleine Revue*. Deel 6.2 van *Hoe houd je van een kind*: Het kind in het internaat wordt eind 2011 gepubliceerd.

Op de Korczakdag werd het boek gepresenteerd en aangeprezen door mee-lezer en bestuurslid van de Korczak Stichting Joop Berding. Hieronder een verkorte weergave van zijn woorden:

‘Beste aanwezigen beste René! Het is vandaag een bijzondere dag nu de vertaling is verschenen van het eerste deel van *Hoe houd je van een kind*: ‘Het kind in het gezin’.

Ik had niet gedacht dat ooit nog iemand in Nederland het zou proberen om dit boek waarvan toch de eerste vertaling in 1984 verscheen, die voor ons allemaal een standaarduitgave is geworden nog een keer zou hervertalen. Ik wil niet verhelen dat ik met enige verbazing ervan hoorde: ik vroeg me af of René zich niet veel beter zou kunnen bezighouden met werken van Korczak die nog niet in het Nederlands vertaald zijn. Als je kijkt naar het in het Duits uitgegeven verzameld werk dan ligt er nog heel wat voor de boeg.

Maar toen ik begon te lezen raakte ik langzamerhand steeds enthousiast en niet alleen over de vertaling maar ook over Korczak zelf en over het boek. Pas door deze sprankelende nieuwe vertaling drong het eigenlijk voor het eerst tot me door wat een prachtige fenomenologische ontwikkelingspsychologie er in dat eerste deel zit.

De openingsparagraaf is natuurlijk briljant: wat te denken van een schrijver die een boek over opvoeding begint met te stellen dat hij eigenlijk geen idee heeft waar hij het over moet hebben of zoals hij zegt: ‘Ik weet het niet’. Dit boek biedt geen zekerheden, geen voorschriften of recepten, kortom: wat wil de schrijver eigenlijk en wat moet je ermee als lezer? Vanaf pagina 1 is dit een paradoxaal boek van een arts, opvoeder en schrijver die zijn eigen werk teniet doet door te stellen dat zijn boek op geen enkele manier ‘de eigen waakzame gedachte en eigen nauwkeurige waarneming van de ouders’ zal kunnen vervangen.

Een (...) punt dat ons Korczak actueel en nabij maakt. Onze tijd is er één van opvoedingsonzekerheid, opvoedingsverlegenheid. Vaste ankers en tradities waarop de opvoeding kan berusten, zijn er niet of nauwelijks meer en dat brengt vele vragen met zich mee. Korczak preludeert daar al op als hij stelt:

“Wanneer moet het kind kunnen lopen en praten? Pas dan, als het loopt en praat. Wanneer moeten de tandjes doorkomen? Precies dan als het gebeurt. En de fontanel moet dan sluiten wanneer ze sluit. En de baby dient net zolang te slapen als nodig om uitgeslapen te zijn. Maar wat we wel weten is hoe dit in het algemeen plaatsvindt.

In elke populairwetenschappelijke brochure staan deze uit handboeken overgeschreven kleine waarheden, die voor de meeste kinderen gelden; mogelijkerwijs gelden ze juist niet voor je eigen kind.

Toen ik dit las, moest ik denken aan de laatste hype op opvoedingsgebied: de opvoedingscanon. Een paar weken geleden gepresenteerd in Den Haag. Daarin maken de auteurs ons in bijna 240 bladzijden duidelijk wat er allemaal te weten valt over kinderen en wat we dan ook moeten weten. Maar als het erop aankomt, heb je niet zoveel aan al die wetenschappelijk verantwoorde kennis, dan handel je naar beste kunnen. Dat had Korczak scherp gezien.

Je moet als lezer bepaald dus een drempel over maar dan word je in de bijna 150 pagina's die volgen meege-sleept in het levendige verhaal van iemand die hardop lijkt na te denken en dat denken zonder gêne of terughoudendheid op papier zet.

Het boek is een goudmijn voor professionele opvoeders en amateurs – en in zeker opzicht zijn we natuurlijk allemaal amateurs’.

(Joops complete lezing is te vinden op onze website www.korczak.nl)

Kinderen zijn er om van te houden. 20 jaar Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Op 20 November 2009 werd gevierd dat het 20 jaar geleden is dat het Kinder Rechten Verdrag door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties unaniem werd aangenomen. Ter gelegenheid daarvan hebben Defence for Children en Unicef gezamenlijk een publicatie het licht doen zien onder de titel “Kinderrechtentop 2009” (downloaden via www.unicef.nl en www.defenceforchildren.nl).

In zijn voorwoord betoogt André Rouvoet dat na afloop van de sessies van het kinderrechtentop comité van

de Verenigde Naties het afgelopen jaar in Genève is gebleken dat er nog steeds landen zijn waar de naleving van het verdrag ver achterloopt bij de beloofde inspanningen. Dat geldt deels ook voor Nederland. Naast complimenten werd Nederland er op gewezen dat de wachtlijsten in de jeugdzorg moeten worden teruggebracht, meer werk gemaakt moet worden van de aanpak van kindermishandeling en participatie van jongeren op lokaal niveau.

De hele publicatie ademt de sfeer uit van: er zijn vorderingen, maar er moet ook nog veel gebeuren. Vorderingen waartoe het verdrag een impuls heeft gegeven zijn bijvoorbeeld het terugdringen van het sterftcijfer onder kinderen, afname van overgewicht, deelname aan onderwijs, beschikking over schoon drinkwater, betere bescherming van kinderen en participatie aan de samenleving. Daar staat tegenover dat de economische crisis met name een bedreiging vormt voor de rechten van het kind. Zij zijn als kwetsbare groep als eerste de kloos.

Stan Meuwese schrijft dat het verdrag als juridisch instrument bepaald nog niet is uit ontwikkeld. In de tweede plaats dat de pedagogische uitdaging is dat de centrale boodschap van het Verdrag ‘tussen de oren’ van iedere ouder, van iedere professional of van wie dan ook komt te zitten. Tenslotte moet het Verdrag de basis zijn van het jeugdbeleid. Dit heeft nu vorm gekregen in het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. Volgens Meuwese zou het een ernstige terugslag zijn voor jeugdbeleid en kinderrechten als het weer ontmanteld zou worden.

Verder is het wachten op een kindombudsman en het invoeren van mensenrechteneducatie in het onderwijs. En concludeert Myra ter Meulen in haar artikel: De jeugdzorg bestaat niet. Zorgen voor jeugd is een taak van iedereen. Zij eindigt met: “Op Curaçao lopen kinderen elk jaar op 20 november in een demonstratie met de mooiste leus die je kunt bedenken: Mucha tei pa nos stimanan of Kinderen zijn om van te houden.

In deze publicatie komen de kinderen zelf ook aan het woord. Ik citeer er een paar:

Cassandra, 11 jaar: *“Arm of rijk. Iedereen staat gelijk. Hou je daar dan ook aan.”*

Daan, 11 jaar: *“Kinderrechten betekent dat alle kinderen naar school kunnen. In de derde wereld kunnen ze niet naar school omdat ze moeten werken en in Nederland gaan kinderen spijbelen.”*

Luc, 11 jaar: *“Ik moet van mijn moeder zelf stofzuigen. Dat is fout.”*

Mark, 12 jaar: *“Ik vind dat elk kind evenveel rechten moet hebben. Niemand is beter en eigenlijk is iedereen goed. Niemand mag mishandeld worden volgens MIJ.”*

“Kinderen zijn mensen”, schreef Korczak al. En 90 jaar geleden formuleerde hij in zijn ‘Grondrechten van het kind’ de volgende drie grondrechten:

1. Het recht op een eigen leven.
2. Het recht op de dag van vandaag.
3. Het recht van het kind zo te zijn, als het is.

Een boeiende publicatie, die ons ook als Stichting motiveert met vereende krachten onze missie in navolging van Korczak voort te zetten.

Kiezen voor het jonge kind, door Helma Brouwers

De laatste tijd neemt het ongenoegen over de verschooning van het onderwijs aan kleuters binnen de basisschool hand over hand toe. Daar zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen maar een gebrek aan kennis over de kleuters zelf en de wijze waarop zij leren is misschien wel de belangrijkste reden waarom het op zoveel plaatsen volledig misgaat.

Helma Brouwers, Korczakiaan in hart en nieren en reeds vele jaren een grote steun binnen onze Korczak Stichting, heeft voor de opleidingen en voor mensen in de praktijk een magistraal boek geschreven dat een fundamentele kanteling bepleit voor onze visie op de ontwikkeling en het leren van kleuters.

Het boek bestaat uit drie delen; Eerst wordt de basiskennis aangereikt, waaronder de theorie over de ontwikkeling van jonge kinderen. Daarna volgt het deel waarin zij aan de hand van praktijkvoorbeelden een aantal visies op het onderwijs aan jonge kinderen bespreekt.

Het boek sluit af met een praktisch deel waarin een scala van activiteiten met kinderen de revue passeert. In het hoofdstuk over het pedagogisch handelen gaat zij expliciet in op Korczaks kijk op kinderen en bespreekt ze uitvoerig de visie van Luc Stevens, een Korczakiaan pur sang, op de ontwikkeling van kinderen. (Uitgeverij Coutinho, Bussum).

‘Het Janusz Korczak Bulletin’ is een uitgave van de Janusz Korczak Stichting en verschijnt 2x per jaar

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat:

Postbus 70048
1007 KA Amsterdam
tel. 020 644 70 18
fax 020 644 81 54
info@korczak.nl
www.korczak.nl

Redactie Inge Smit, Theo Cappon en Anouk Brink
Foto's Theo Cappon [Ghana-dag]
Foto's Joop Berding [Janusz Korczak dag]
Opmaak Serge van Maris

Deze nieuwsbrief kunt u ook via uw e-mail ontvangen, stuur hiervoor een e-mail naar info@korczak.nl onder vermelding van Janusz Korczak Bulletin